

Proje Yetkisi Sorunu

GİRİŞ

Dünyadaki gelişmiş toplumlarda tüm mühendislik dallarında olduğu gibi, elektrik mühendisliğinde de gelişmeler sürekli olmakta ve teknoloji hızla ilerlemektedir. Ancak bu teknolojiyle gelişmenin dinamiğine ayak uyduramayan, üretimde iç pazar bulamayan fazla malların ise daha düşük tüketim düzeyindeki ülkelerin pazarlarına aktarılması gerekli olmaktadır. Bunun en somut örneğini gelişmiş batı toplumlarındaki teknoloji düzeyi ile yurdumuzdaki teknoloji düzeyini karşılaştırdığımızda görmekteyiz. Her geçen gün sayıları hızla artan ve tekeller halinde demode teknolojiyi yurdumuzda uygulayan yabancı araştırma ve projelendirme bürolarının, büyük yatırım projelerine el atmaları sonucunda, kendi teknik elemanlarımız ya yurt dışına göç ederek yada mevcut koşullar altında çalışmaya kabul ederek yaşama olanakları aramaktadırlar.

Yerli ve yabancı uygulamaların kısırlaştırma ve sömürme politikaları sonucunda her yıl sayıları artmakta olan ve sanayileşmenin temel elemanlarından biri olan meslektaşlarımız kendilerini yoğun bir bürokrasi içerisinde bulmakta, yıllar verilerek yapılan eğitim kısırlı uygulamalar içerisinde zamanla yok olmaktadır.

büyük yatırım ve mühendislik hizmeti gerektiren projelerin yabancı araştırma ve projelendirme büroları tarafından karşılanması sonucunda arkadaşlarımız çok dar olan ve mühendislik bilgisini fazlaca gerektirmeyen alanlarda iş bulma olanakları aramak mecburiyetinde kalmaktadırlar. Bu kısır ve sınırlı alanlardan birisi elektrik iç tesisat projesi yapım işleridir ve bu iş sahası sanayileşmemiş bir ülkede yaşamak zorunda olan diğer teknik elemanlarca bugüne kadar yürürlükteki yasalara aykırı olarak paylaşılmıştır. Bu konuda aşağıdaki açıklamaların faydalı olacağı kanısındayız.

6785 SAYILI İMAR KANUNU

Daha önceleri de 6785 sayılı İmar Kanununun 4. ve 14. maddelerine ilişkin yazılar dergimizde yer almış, konuya ilişkin uygulamaların tartışmaları yapılmıştı. Kanun ve uygulamasına ilişkin birkaç açıklama yapmanın yararları olacaktır.

Söz konusu Kanunun 4. ve 14. maddeleri elektrik dalı hariç mimarlık inşaat, ve makina dallarında eskiden beri uygulanmakta idi. Bu maddeler de yapılarda mimari, statik ve tesisat projelerinin yapı ruhsatıyesini alınırken belediyeye verilmesini, konuya ilişkin proje, resim ve hesapların da ilgili yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis ve mimarlarca yapılmış olmasını emreder. İstanbul ili hariç diğer bütün illerde kanun elektrik iç tesisat yönünden uygulanmamakta bu nedenle de mimarlar, inşaat mühendisleri ve makina mühendislerinin kullandıkları haklar, yasalarda olduğu halde elektrik mühendislerince kullanılamamaktadır.

Başkent Ankara'da sinemaların elektrik iç tesisat projeleri bile elektrik mühendislerince yapılmamakta, konutlardaki elektrik tesisatları her geçen gün can ve mal güvenliğini tehdit eder bir görünüm almaktadır.

6785 sayılı İmar Kanununun 4. ve 14. maddeleri çok açık olmasına ve kanun olduğu için yönetmeliklerin üzerinde olması gerektiğine rağmen, bugüne kadar yönetmelikler ele alınmış ve farklı yorumlarla yanlış uygulamalara devam edilegelmiştir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca hazırlanıp 27 MART 1968 tarih ve 12859 sayılı resmi gazetede yayınlanan «Yetkili Elektrikçiler Hakkında Yönetmelik» 1., 2. ve 3. sınıf ehliyetli elektrikçilerin yapabilecekleri YAPIM işlerini şöyle belirlemiştir.

1. sınıf yetkili elektrikçiler için,
  - a. Elektrik iç tesisleri yapım işleri :
Bağlantı gücü 100 kW., 400 V'a kadar tesislerin yapımı.
  - b. İşletme ve bakım işleri :
Bağlantı gücü 750 kW., 35 kV'a kadar (35 kV dahil) elektrik tesislerinin işletme ve bakımı.
  - c. Muayene ve kabul işleri :
Kendileri tarafından yapılan tesislerin muayene, bağlantı ve kabulü için gerekli muamelelerin ikmali.
2. sınıf yetkili elektrikçiler için,
  - a. Elektrik iç tesisleri yapım işleri :
Bağlantı gücü 50 kW., 400 V'a kadar tesislerin yapımı.
  - b. İşletme ve bakım işleri :
Bağlantı gücü 250 kW., 400 V'a kadar elektrik tesislerinin işletme ve bakımı.

c. Muayene ve kabul işleri :

Kendileri tarafından yapılan tesislerin muayene, bağlantı ve kabulü için gerekli muamelelerin ikmali.

3. sınıf yetkili elektrikçiler için,

a. Elektrik iç tesisleri yapım işleri :

Bağlantı gücü 12 kW., 400 V'a kadar tesislerin yapımı.

b. İşletme ve bakım işleri :

Bağlantı gücü 60 kW., 400 V'a kadar elektrik tesislerinin işletme ve bakımı.

c. Muayene ve kabul işleri :

Kendileri tarafından yapılan tesislerin muayene, bağlantı ve kabulü için gerekli muamelelerin ikmali

Görüldüğü gibi yönetmelikte sadece yapım işlerinin sınırları belirtilmekte, 1., 2. ve 3. sınıf ehliyetli elektrikçilere projelendirme yetkisi vermemektedir. Konu bu kadar açıkken, belediyelerin 6785 sayılı yasayı uygulamaması, belediye başkanlarına büyük sorumluluk yüklemektedir.

Bu yanlış uygulama nedeniyle birçok illerimize elektrik mühendisleri gitmemiş, gidememiştir. Bazı illerimizde elektrik iç tesisatları 3. sınıf ehliyeti bile bulunmayan, pratikten yetişme kişilerce, p-ojeleri olmaksızın yapılmaktadır. İlgililer bundan 34 yıl önce konunun önemini gözönüne almışlar ve 28 Haziran 1938 tarih 3945 sayılı Resmi Gazete'de ilan edilen 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Kanunu'na şu maddeyi eklemiştir :

«Devlet daire ve müesseseleriyle belediyelerinde bulunan yüksek mühendis, yüksek mimar, mühendis, mimar ve fen memurları çalışma saatleri dışında bile olsa ücretli veya ücretsiz hususi suretle sanatlarını icra edemezler. Ancak serbest meslek erbabı bulunmayan ve mahallin belediye veya nafia idarelerinin müracaatı ve büyük mülkiye amirinin muvafakati ile zaruret bulunduğu tahakkuk eden yerlerde tasdik ve murakabesi kendilerine veya mensup oldukları mahalli idarelere ait olmayan, memleketin ümrani ile alakalı hususi mesleki işleri devamlı olmamak ve hariçte bir yazıhane açmamak ve asıl vazifelerini çalışma saatleri dışında yapmak şartıyla, birinci fıkrada yazılı memurlar iş kabul edebilirler».

Konunun diğer bir yanı da, «Yetkili Elektrikçiler Hakkında Yönetmelik» te belirtilen sınırlara göre elektrik tesislerinde sorumlu eleman bulundurulması gereğidir. Bağlantı gücü 750 kW., 35 kV'un üzerinde olan tesisler, sorumlu elektrik mühendisi istihdam etmek zorundadırlar. Buna rağmen birçok fabrikalarda elektrik mühendisi istihdam edilmek gereği duyulmamaktadır.

SONUÇ

Yukarıdaki ayrıntılı açıklamayı, genç arkadaşlarımızın bilgi edinmeleri bakımından gerekli gördük. Bugüne kadar konuyu çok yönlü biçimde ele almamış, haklarımızı zamanında savunmamış olmamız, şimdi haklarımızı almayı güçleştirmiştir. İşsizlik sorunu ile yüz yüze bulunduğumuz bugünlerde, birlik olarak yapacağımız çalışmalar ve harcaacağımız çabaların olumlu sonuçlara ulaşacağı ve temelden çözümler getireceği inancındayız.